

Dr hab. Anna Regimowicz - Korytowska prof. ndzw. UAP
Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu
Aleje Marcinkowskiego 29
60-967 Poznań
e-mail: anna@korytowska.pl

Recenzja

rozprawy doktorskiej oraz dorobku naukowego i projektowego

Pana mgr **Andrzeja Fodera**

sporządzona w związku z przewodem doktorskim

w dziedzinie **sztuki plastyczne**

w dyscyplinie artystycznej **sztuki projektowe**

wszczętym przez Radę Wydziału Tkaniny i Ubioru

Akademii Sztuk Pięknych im. Wł. Strzemińskiego w Łodzi.

Recenzję sporządzono na podstawie przesłanej dokumentacji zawierającej:

- Egzemplarz rozprawy doktorskiej pt.: *„Transformacja klasycznych form ubioru we współczesnej modzie męskiej. Rola nowej generacji tkanin i technologii jako narzędzi wspomagających kreowanie wizerunku współczesnego mężczyzny”*.
- Egzemplarz opracowania zawierającego dorobek naukowy i projektowy:
  - część I : *„Doświadczenie zawodowe projektanta ubioru w latach 1991-2014”*
  - część II : *„Działalność dydaktyczna”*
  - część III : *„Publikacje i wyróżnienia”*

Pan mgr Andrzej Foder jest absolwentem Wydziału Włókienniczego Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Łodzi (aktualnie: Akademii Sztuk Pięknych im. Wł. Strzemińskiego w Łodzi), którą ukończył w 1989 roku z wynikiem bardzo dobrym w zakresie projektowania ubioru.

Działalność projektowa pana Andrzeja Fodera od samego początku związana jest z projektowaniem ubioru, choć sam przyznaje, że będąc absolwentem początkowo próbował swych sił w malarstwie z powodzeniem współpracując z jedną z galerii warszawskich oraz podejmował się pracy nauczyciela, co zapewne

miało wpływ na późniejsze zainteresowania zawodowe - działania związane z Międzynarodową Szkołą Kostiumografii i Projektowania Ubioru, o czym wspomnę w dalszej części recenzji. Niemniej imponujący dorobek zawodowy związany jest konsekwentnie z tworzeniem projektów ubiorów dla firm, czyli stricte ze sztuką użytkową skierowaną do szerokiej grupy odbiorców. Przede wszystkim do mężczyzn, ale propozycje dla kobiet również znacząco wpisują się w dorobek projektanta. Wśród firm, z którymi współpracował pan Andrzej Foder są tak duże i znane zapewne prawie wszystkim marki jak: Próchnik S.A., Wólczanka S.A., Aryton, czy PAWO. Na doświadczenie zawodowe projektanta w latach 1991-2014, co autor opisuje w części I przedstawionego dorobku artystycznego składa się rzetelnie przedstawiony opis dokonań z bardzo dobrą dokumentacją zdjęciową, co doskonale obrazuje przedstawione projekty i zabiera nas „w podróż” po czasach minionych, nie tak dalekich, ale w świecie mody jak widać dużo się zmienia, przekształca i ewaluje, by powrócić ponownie w odmienionej formie po latach. Pierwsze projekty dla firmy Próchnik S.A. powstały w latach 1991-1994. Wyróżniają się płaszcze i garnitury męskie. Współpracując z firmą Kama International w latach 1994-1995 powstaje kolekcja ubiorów damskich ciekawa, konsekwentnie utrzymana w stylu tamtych lat. Dla firmy PPH TOK w 1997 roku powstaje ok. 30 modeli, gdzie projektant odpowiedzialny jest nie tylko za sam projekt, ale również stylizację sesji zdjęciowych. Wykazując się już dużą dojrzałością projektową zaczyna współpracę z PK MODESTA (1997-2007). Przygotowuje kolekcje, zajmuje się doбором tkanin, wyjeżdża na liczne targi, czego efektem są projekty ubiorów dla kobiet. Równocześnie współpracuje ze znanym przede wszystkim Paniom w latach dziewięćdziesiątych Domem Mody GODLEWSKA (1996-2001). Tu między innymi powstają projekty dla Miss Polski 1997 - Pani Agnieszki Zielińskiej, która zaprezentowała się w kreacjach autorstwa pana Fodera na wyborach Miss World w Dehli w 1997 roku. Jest to bardzo „płodny” okres w twórczości projektanta, w 1999 - 2000 powstają pod szyldem marki PILICA S.A. męskie, lniane, kolorowe garnitury zaprezentowane na Międzynarodowych Targach Poznańskich, gdzie pan Andrzej Foder zaprojektował również stoisko. Bardzo znaczące realizacje powstają w latach 2000-2007 dla Wólczanka S.A. Są to koszule męskie. Prestiżowa linia koszul, „Lambert”, linia „Lettfield” i „Awangard” stylistycznie nawiązujące do nowoczesnych wzorów europejskich, wyróżniające się nowym krojem, dopasowanymi zaszewkami do sylwetki oraz najlepszymi wzorniczo tkaninami takich firm, jak Getzner, Albini, Brennet. *„Doceniając wkład p. Andrzeja w nowoczesne przestrzeganie wzornictwa dla mężczyzn został on wyróżniony przez redakcję Mody Męskiej w 2008 roku w dziesiątą rocznicę magazynu jako jeden z czterech Projektantów Dekady, mających największy wpływ na zmiany w kształtowaniu wizerunku polskich mężczyzn...”* pisze w liście polecającym prezes wydawnictwa, redaktor naczelny magazynu Moda Męska pan Jerzy Osika. Od 2007 roku do dnia dzisiejszego powstają projekty dla PAWO, pan Andrzej Foder jest głównym projektantem, koordynatorem i stylistą.

Tak bogata aktywność projektowa zapewniła mu znaczące miejsce na scenie polskiej sztuki użytkowej związanej z projektowaniem ubioru. Dzięki takiej postawie i zaangażowaniu Andrzej Foder odnosi sukcesy, wyróżnione nagrodami takimi jak wspomniany wcześniej Projektant Dekady, czy Laureat Honorowej Złotej Nitki przyznanej przez Międzynarodowe Targi Łódzkie na dwudziestej jubileuszowej edycji konkursu w 2012

roku. Zostaje również członkiem Rady Programowej Designer Avenue, Fashion Philosophy Fashion Week Poland oraz jurorem w konkursach: - Złota Nitka, Fashion Designer Awards, Dekoral Fashion. Jako wszechstronny projektant działający na wielu polach związanych ze swoją twórczością Pan Andrzej Foder współpracował również z czasopismami pisząc krótkie artykuły m.in dla „Dziennik Łódzki”, „Moda Forum”, „Moda Męska”, „Rynek Mody”. W publikacjach widzimy również wywiady z twórcą. Autor prezentuje swoje dokonania w części III publikacji związanej z dorobkiem twórczym i tu również dokumentacja przygotowana jest nienagannie.

Mając tak bogate dossier pan Andrzej Foder w roku 2007 rozpoczyna nową, a w zasadzie kolejną drogę związaną z edukacją, chcąc przekazać swą wiedzę następnym pokoleniom i realizując pasję jaką jest nauczanie rozpoczyna współpracę z Międzynarodową Szkołą Kostiumografii i Projektowania Ubioru w Warszawie, stając się jej dyrektorem, prowadzi własne wykłady, jest odpowiedzialny za organizację, nadzorowanie systemu kształcenia, dobór wykładowców, kontrolę i analizę programów nauczania. Jak pisze w swoim życiorysie sam autor: *„nauczanie jest moją prawdziwą pasją, sprawiającą mi ogromną przyjemność”*. Staje się promotorem ponad czterdziestu dyplomów uczniów MSKPiU, część z nich przedstawia w formie starannie przygotowanych i opisanych zdjęć (część II).

Przedstawiony dorobek twórczy pana Andrzeja Fodera świadczy o jego niekwestionowanej aktywności projektowej zapewniającej mu doskonałą pozycję wśród twórców - projektantów ubioru, czego obiektywnym i niepodważalnym dowodem są również liczne listy referencyjne nie tylko od firm, z którymi współpracował, ale również od wydawnictw związanych z dziedziną projektowania ubioru tj: Rynek Mody, czy Moda Forum.

Wymienione wyżej działania i osiągnięcia artystyczne niezaprzeczalnie predestynują autora do uzyskania stopnia naukowego doktora, mały niedosyt stanowią jedynie projekty indywidualne. Działając zawsze na zlecenie musimy podporządkować się pewnym wymogom, co jest oczywiste w pracy projektanta, ale z drugiej strony nie pozwala nam to w pełni ukazać naszych możliwości twórczych. Zapewne też sam autor miał takie przemyślenia decydując się na napisanie rozprawy doktorskiej i stworzenie indywidualnej kolekcji.

Rozprawa doktorska zatytułowana: *„Transformacja klasycznych form ubioru we współczesnej modzie męskiej. Rola nowej generacji tkanin i technologii jako narzędzi wspomagających kreowanie wizerunku współczesnego mężczyzny”* to nie tylko obszerna dokumentacja projektów nowatorskich rozwiązań ubiorów męskich, ale przede wszystkim praca analityczna. Układ i strukturę całości prezentowanej rozprawy doktorskiej autor precyzyjnie zestawia w *Spisie treści*, gdzie podział pracy oraz tytuły sześciu rozdziałów wskazują przekonująco, że sposób rozwinięcia tematu przeprowadzony jest konsekwentnie i rzeczowo. Przygotowana bardzo rzetelnie część wprowadzająca do projektu końcowego doktoranta zawiera dawkę wiedzy pozwalającej utwierdzić się w przekonaniu, że autor jest doskonale zorientowany w tematyce swojej twórczości, ma świadomość jej historycznej ciągłości, wnikliwie zbadał dokonania artystów i projektantów, stosujących podobne metody pracy, potrafi odnieść się do nich we własnej aktywności artystycznej.

Przedstawieniu wiedzy historycznej towarzyszy wnikliwa analiza procesów zachodzących współcześnie. Ukazując artystyczne i praktyczne znaczenie innowacyjnych technologii stosowanych w ubiorze i modzie autor pisze: „*Moda nie jest już tylko pięknym ozdobnikiem stojącym trochę na uboczu współczesnego życia. Moda dzięki nowoczesnym technologiom jest pełnoprawnym i poważnym partnerem w rewolucyjnych działaniach na rzecz zwiększenia komfortu codziennego życia, wykorzystania technologii do ochrony zdrowia, podniesienia wydajności w pracy oraz do kształtowania nowego myślenia o ubiorze*”.

(O ile zgadzam się z autorem w rozumieniu zjawiska, tak zawsze mam pewne przemyślenia dotyczące słowa moda, które ma tak wiele znaczeń.....I jeśli uznamy posługując się językiem globalnym, że moda to świat fashion, to w tym kontekście możemy tak mówić o ubiorze.)

Autor odnosi się do artystycznych działań takich projektantów jak: Hussein Chalayan, Iris van Harpen, Issey Miyake, Aleksander McQueen, cofa się do lat sześćdziesiątych Piere’a Cardine i Paco Rabane, gdzie znaczenia nabierają w dużej mierze tworzywa, z których powstają projekty. Nowe technologie wkraczają do produkcji tkanin - powstają zupełnie nowe, o niespotykanych dotąd właściwościach. Bardzo wnikliwie i obszernie opisuje je autor w rozdziale drugim pt.: *Artystyczne i praktyczne znaczenie innowacyjnych technologii stosowanych w ubiorze i modzie*. Zwraca uwagę na rolę innowacji w sporcie, ochronie zdrowia, przede wszystkim w życiu codziennym. Czytamy o tekstronice i nanotechnologii, o tworzeniu „inteligentnej odzieży”, co brzmi zastanawiająco. Mówiąc językiem projektowym autor ma na myśli nie tylko tkaniny, czy ogólnie materiały o nowych właściwościach, z których powstaje odzież, ale urządzenia, które współistniejąc z ubiorem mają wzbogacić, czy ułatwić funkcjonowanie człowieka - „*technologie wearable: czujniki ciała, czujniki ruchu, zegarki, urządzenia noszone przy oczach jak specjalne okulary, które można wykorzystać przy nawigacji, grach, czy kreowaniu wirtualnej rzeczywistości. Odpowiednio dobierając funkcję można kontrolować zdrowie i wyznaczyć optymalny, odpowiednio spersonalizowany rytm dnia. Korzystając z odkryć techniki powstają stroje interaktywne, nawiązujące kontakt z otoczeniem. Ubiory reagują na głos, świecą w ciemnościach lub są nie- możliwe do sfotografowania*” pisze autor.

Praktyczna część pracy doktoranta nie aspiruje jednak do aż tak zaawansowanych nowych technologii. Rozdział trzeci poświęcony jest analizie procesu badawczego w oparciu o wyniki ankiet przeprowadzonych na różnych, męskich grupach docelowych. Przeprowadzając je autor uzyskał niezbędne informacje dotyczące oczekiwań współczesnych mężczyzn odnośnie ubioru. Podobno „*czas idealistów projektujących wyłącznie sztukę dla sztuki odchodzi*”.

Bogato ilustrowany *Przegląd polskich i zagranicznych stylizacji męskich, obrazujących kondycję współczesnego ubioru męskiego* zawarł Pan Foder w rozdziale czwartym, chcąc zwrócić naszą uwagę na nieco odmiennie postrzeganie wizerunku mężczyzny w Polsce.

Wnikliwie przeprowadzone analizy doprowadziły doktoranta do zaprojektowania kolekcji własnej. Widzimy tu inteligentne operowanie detalami kształtującymi formę ubioru oraz doskonałe opanowanie współczesnego warsztatu projektowego, połączonego z głęboką analizą aktualnych potrzeb, wykorzystaniem najnowszymi technologiami. Wszystkie kroje są perfekcyjnie dopracowane, oparte na klasycznej konstrukcji poddanej

odpowiednim przekształceniom. Sam autor zastrzega, że: „*obce są mi spektakularne działania w obrębie formy*”. Bardzo duże doświadczenie projektowe nie zawsze jest naszym sprzymierzeńcem. Wprowadza nas w obszar poszukiwań wyznaczany przez specjalistyczne targi, nowości, podążanie za modą nie pozwala nabrać dystansu. Widać, że autor zмага się w swojej kolekcji właśnie z tym światem. Moim zdaniem udaje mu się wyjść obronną ręką. Ja osobiście nie jestem zwolenniczką stylu zaproponowanego przez pana Fodera, ale wyrażam pełen podziw dla konsekwencji projektowej i perfekcyjnych rozwiązań. Przedstawione siedemnaście sylwetek to: garnitury w nowej odsłonie, kombinezony, spodnie, koszule. Autor łączy w sposób niekonwencjonalny różne aspekty wzajemnego oddziaływania: zastosowanych struktur materiałowych będących wynikiem wykorzystania technologii tradycyjnych i najnowszych oraz style. Wprowadza nowoczesne wzory pikselozy, detale w postaci lampasów, elementy sportowe do klasycznych. W zaprezentowanych projektach widzimy nowe, ciekawe ujęcie tematu. Autor stosuje oszczędne, acz celne środki wyrazu i w równym stopniu zwraca dużą uwagę na wykończenie zewnętrznej części ubiorów jak i wnętrza, czyli tzw: „lewej strony”. Projekt ten oprócz oczywistych, wymienionych wyżej walorów plastycznych, posiada również bardzo dobre zdjęcia obrazujące powstałe realizacje.

Konkluzja. Wnikliwa analiza przedstawionej do recenzji dokumentacji wnosi, że pan mgr Andrzej Foder posiada pokaźny i znaczący dorobek projektowy, a praca doktorska jest dziełem autorskim – autentycznym rozwiązaniem zarówno problemu naukowo-badawczego jak i projektu, zrealizowanym i zobrazowanym w profesjonalnej formie edytorskiej. Odpowiednio zostały wyselekcjonowane i wykorzystane materiały źródłowe - przykłady, ilustracje, fotografie oraz bibliografia. Własne refleksje, myśli, wnioski czytelnie opisane, kreatywne i zrozumiałe.

Wyrażam tym przekonanie, że zarówno rozprawa z pracą dokorską jak również osiągnięcia twórcze i artystyczne pana Andrzeja Fodera w pełni spełniają wymagania określone w art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 z późniejszymi zmianami) i uzasadniają podjęcie przez Radę Wydziału Tkaniny i Ubioru Akademii Sztuk Pięknych im. Wł. Strzemińskiego w Łodzi Uchwały o przyjęciu publicznej obrony pracy doktorskiej.

W związku z powyższym popieram wniosek o nadanie panu **Andrzejowi Foderowi** stopnia naukowego **doktora** w dziedzinie **sztuki plastyczne**, w dyscyplinie artystycznej: **sztuki projektowe**.